
[Włocławek](#) ^[1]

Wysłane przez admin w ndz., 2016-04-10 22:40

Włocławek – miasto liczące 116 tys. mieszkańców, położone nad Wisłą i Zgłowiączką.

[Historia Włocławka](#) [Zwiedzanie Włocławka](#)

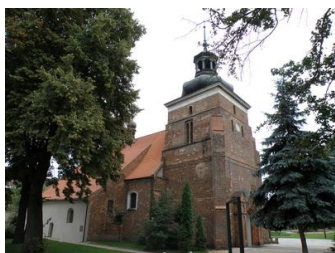
[Historia Włocławka](#)
[pobierz mp3](#) ^[2]

[Zwiedzanie Włocławka](#)
[pobierz mp3](#) ^[3]

---

^[1]**Historia Włocławka**

W połowie X wieku we Włocławku funkcjonował gród obronny mający duże znaczenie, m.in. został wymieniony w kronice [Galla Anonima](#) ^[4] – jako jeden z najważniejszych grodów po Poznaniu i Gnieźnie. W połowie XII wieku do Włocławka została przeniesiona z Kruszwicy siedziba biskupa kujawskiego. Około połowy XIII wieku dokonano próby lokacji miasta; ponownie prawa miejskie Włocławek otrzymał w 1339 roku. Szczególny rozkwit biskupiego miasta nastąpił po w 1466 roku II pokoju toruńskiego, w wyniku handlu zbożem i drewnem. Od 1520 roku we Włocławku istniała królewska komora celna.

Jako prywatne miasto biskupi Włocławek był ośrodkiem życia kulturalnego, religijnego i przemysłowego. Wojny w XVII i XVIII wieku oraz rozbiory Polski doprowadziły miasto do upadku i zniszczenia. Po drugim rozbiorze Włocławek znalazł się w zaborze pruskim, a po 1815 roku - w zaborze rosyjskim w Królestwie Polskim. W 1799 roku w mieście powstała nowoczesna papiernia. Od 1862 roku Włocławek uzyskał połączenie kolejowe z Kutnem i Toruniem. W latach 1975 – 1998 miasto było stolicą woj. włocławskiego.

---

^[1]**Zwiedzanie Włocławka**

Spacer po Włocławku rozpoczniemy tradycyjnie w centrum – **na placu Wolności**. W północno –

wschodniej pierzei pod nr 1 i 2 znajdują się dwie kamienice. Pierwsza zbudowana w 1880 roku ,a druga - późno klasycystyczna pochodzi z połowy XIX wieku. Kierujemy się w prawo, dochodząc do narożnika pierzei, sąsiadującego z ul. Brzeską. Z prawej strony pod nr 5 zespół budynków dawnego zajazdu z XVIII wieku. Zajazd był znany pod nazwą Oberża Jabłonowskiego. W trakcie XIX wieku dawną oberżę rozbudowano i przebudowano.

Po drugiej stronie ul. Brzeskiej usytuowany jest zespół klasztorny Reformatów. Reformatów do Włocławka sprowadził biskup włocławski Andrzej Lipski w 1625 roku. W latach 1639 - 1644 z fundacji małżonków Romatowskich wzniesiono **kościół Wszystkich Świętych** oraz **budynek klasztorny**. Kościół został zbudowany z cegły w stylu barokowym. W latach 1764 - 1775 zostały dobudowane dwie wieże, - jedna zegarowa, druga jako sygnaturka. Na początku XX wieku przebudowano kościół. W ołtarzu głównym rzeźby Boga Ojca w otoczeniu św. Piotra oraz św. Pawła. W centralnym polu obraz - Ukrzyżowanie, namalowany przez ucznia Jacka Malczewskiego w 1930 roku.

Idziemy ul. Brzeską w prawo, mijamy kolejne ulice: Słowackiego, Zapiecek, Orlą i Żabią. Dochodzimy do skrzyżowania ulic: Wojska Polskiego i Cyganka. Po prawej stronie na rogu ulic Brzeskiej i Cyganka pod nr 27 - klasycystyczny budynek z połowy XIX wieku, przypominający pałac ziemiański. Po przeciwległej stronie ul. Brzeskiej, w narożniku ul. Karnkowskiego i Wojska Polskiego zabudowania **Seminarium Duchownego**, pierwszego w kraju, powołanego w 1569 roku przez biskupa włocławskiego Stanisława Karnkowskiego. Za rządów biskupa Konstantego Szaniawskiego (1707 - 1720) zostali sprowadzeni do miasta Księża Misjonarze św. Wincentego a Paulo, którzy kierowali uczelnią do I połowy XIX wieku.

Do seminarium od strony ul. Brzeskiej przylega **najstarszy kościół w mieście św. Witalisa**. Był fundowany przez biskupa włocławskiego [Macieja z Gołańczy](#) [5] w 1330 roku. Zbudowany w stylu gotyckim, do 1411 roku pełnił funkcję kościoła katedralnego. Po utworzeniu seminarium, świątynię przeznaczono na kościół seminaryjny. W ołtarzu głównym znajduje się gotycki tryptyk (trzykrzydłowy ołtarz, malowany dwustronnie) z 1460 roku, który przywędrował tu z kościoła kolegiackiego we Wieluniu. Środkowa część tryptyku przedstawia Koronację Najświętszej Marii Panny, po bokach sceny: Niesienie Krzyża i Ukrzyżowanie, zaś na odwrocie 4 postaci świętych biskupów. Od XIV wieku w kościele znajdują się relikwie św. Witalisa , w postaci czaszki.

Idziemy dalej ul. Brzeską w kierunku monumentalnej **katedry Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny**. Jest to najwspanialszy zabytek miasta. Jej budowę rozpoczął biskup włocławski Maciej z Gołańczy w 1340 roku, a poświęcenia katedry dokonał w 1411 roku sufragan - biskup pomocniczy Jan. W późniejszych czasach wieże kościoła zostały podwyższone, następnie w XVII wieku otrzymały barokowe kopuły. Wieże mają po 85 metrów wysokości. Końcówka XIX wieku nie była szczęśliwa dla świątyni, ponieważ przeprowadzono renowację, po której katedra miała mieć, pierwotną gotycką

formę. W tym czasie zniszczono wystrój kościoła pozbywając się gotyckich i barokowych ołtarzów.

Przechodzimy do południowej nawy katedry. Najstarszą i najładniejszą kaplicą w katedrze jest kaplica Matki Bożej z około 1500 roku, gotycka. W latach 1604 – 1611 została przebudowana w duchu renesansu, przez biskupa Jana Tarnowskiego, późniejszego Prymasa Polski. W jej ołtarzu znajduje się obraz Matki Bożej Śnieżnej z XVI wieku. W wejściu do kaplicy dobrej roboty ozdobna krata z motywami roślinnymi z 1609 roku. W kaplicy Zwiastowania NMP, fundowanej w 1541 roku przez biskupa Łukasza Górkę znajdują się chrzcielnica i kraty z XVII wieku oraz siedmioramienny świecznik, posiadający ponad 3 metry wysokości, wykonany z brązu w 1596 roku. W północnej nawie interesująca jest kaplica św. Józefa, w której umieszczony jest renesansowy sarkofag biskupa Piotra z Bnina Moszyńskiego z 1493 roku, dzieło Wita Stwosza. Sarkofag został ufundowany przez Kalimacha. Katedra w swoich wnętrzach posiada wiele tablic epitafijnych, nagrobków oraz płyt nagrobnych, głównie związanych z biskupami włocławskimi.

Opuszczamy katedrę, przechodzimy przez ul. Wyszyńskiego i kierujemy się w ul. Gdańską. Pod nr 8 **najstarszy zachowany dom we Włocławku**. Zbudowany w 1649 roku przez Stanisława Ostrowskiego, kanonika włocławskiego. Jest to dom murowany, w którym po zniszczeniu pałacu biskupiego, znajdowały się biura Kurii Biskupiej. Idziemy Gdańską w dół w kierunku Wisły. Po lewej stronie wznosi się **pałac biskupi**. Pałac znajduje się na miejscu wcześniejszego zamku biskupów włocławskich, którego budowę rozpoczął biskup Mikołaj z Gołańczy w latach 1323 – 1365. Budowę kontynuował jego następca Zbylut z Gołańczy. W XV wieku zamek został przebudowany przez biskupa Jakuba z Sienna. Kolejne przekształcenia miały miejsce w XVI oraz XVII wieku. Ostatecznie zamek został w 2 połowie XVIII wieku przebudowany na rezydencję. Podczas kampanii napoleońskiej na początku XIX wieku w pałacu urządzono szpital. W 1818 roku biskup Franciszek Malczewski przekazał pałac pijarom na szkołę. W 2 połowie XIX wieku pałac uzyskał formę klasycystyczną. Obecnie pałac jest własnością Kurii Biskupiej.

Kierujemy się w prawo Bulwarem J. Piłsudskiego, prowadzącym równoległe do Wisły. Przechodzimy mostem drogowym. Mijamy kolejno ulice: Matebudy i Wiślaną; w następną - Maślaną skręcamy. Wychodzimy na Stary Rynek włocławski, w którego północno - wschodniej części wznosi się kolejny gotycki kościół św. Jana Chrzciciela, zbudowany w 1538 roku. W 1580 roku częściowo został przebudowany oraz dobudowano wieżę, która w 1768 roku nakryto baniastym hełmem barokowym. Na północnej ścianie wieży umieszczona została tablica poświęcona naczelnikowi insurekcji Tadeuszowi Kościuszce, który w pobliżu krótko mieszkał w 1790 roku. Na ceglanych ścianach zewnętrznych prezbiterium zostały zaznaczone największe wylewy Wisły z lat 1745, 1758 oraz na tablicy powódź z 1924 roku. Na Starym Rynku pod nr 14 i 15 dwie kamieniczki z 2 połowy XVIII wieku, z niewielkimi cechami barokowymi. Znajduje się w nich Muzeum Historii Włocławka. Kończymy krótką trasę po mieście.

Autor: H. Miłoszewski